

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.

Inserti: do 9 petih vrst 1 D, od 10—15 petih vrst 1 D 50 p, večji inserti petih vrst 2 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklic petih vrst 3 D; poroke, zaroke velikost 15 vrst 30 D; ženitne ponudbe beseda 75 p. Popust le pri naročilih od 11 objav naprej. — Insertni davek posebej. Vprašanjem glede insertov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravišništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knafljeva ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje

Telefon št. 34.
Dopolne sprejema le podpisane in sadostno frankovane.
Rekopisov se ne vrača.

Posamezne številke:
v Jugoslaviji navadne dni 75 par, nedelje 1 D
v inozemstvu navadne dni 1 D, nedelje 1-25 D
Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

V Jugoslaviji:		V inozemstvu:	
celoletno naprej plačan	D 120—	celoletno	D 210—
polletno	60—	polletno	108—
3 mesečno	30—	3 mesečno	54—
1	10—	1	18—

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati.
Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnini vedno po naknadici
Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Dr. Janko Hacin:

Naše stare kronske terjatve proti Čehoslovaki.

V Pragi, 23. septembra 1922.

Po slomu avstro-ogrske monarhije so čehoslovski finančni politiki, na čelu jim takratni finančni minister dr. Rašín, prvi spoznali, v kakšni smeri se ima gibanje valutna politika nasledstvenih držav. Oni so prvi in lahko se reče, na najboljši način izvršili notifikacijo bankovcev avstro-ogrske banke potom žigosanja in markiranja. Že takrat so razni spekulanti čutili, kje bo krona v bodoče največ vredna in ko je bila izdana naredba o žigosanju, je bilo pričakovati ne samo prenašanja bankovcev iz sedne Avstrije in Poljske, ampak tudi raznih bančnih operacij, ki imajo finančno iste posledice kakor prenašanje gotovine. Da prepreči take operacije, je čehoslovaška vlada izdala niz naredb, med njimi ono z dne 1. marca 1919., št. 167. Sb. z. a. n. Ta naredba odreja, da se imajo vsi stari kronske računi (tudi hranilne vloge) oseb, ki stanujejo ali imajo sedež v inostranstvu zaključiti s 26. februarjem 1919. in da se na te račune ne sme ničesar izplačati v žigosanih čehoslovskih kronah. To je bila odredba, ki jo je narekovala previdnost, ker se ni takrat še nič vedelo, kaj bodo napravile v vprašanju valute druge države in kaj bo v tem vprašanju odredila mirovna pogodba.

Ali čehoslovaška vlada svoje gori navedene uredbe ni niti preklicala niti omejila, ko sta bila žigosanje in zamenjava bankovcev davno provedena i v sami Čehoslovaki i v drugih nasledstvenih državah, ko so bile že davno znane valutne odredbe mirovnih pogodb in tudi odredbe, ki so jih izdale v tem pogledu posamezne nasledstvene države. Naši državljani in naši zavodi, ki so imeli ob času žigosanja bankovcev v Čehoslovaki naložen svoj denar v čehoslovskih zavodih, so prišli z bog tega v jako neugoden položaj: sedaj že četrto leto ne morejo ganiti s svojim denarjem, ki ga imajo naloženega po jako nizkih obrestih in deloma tudi pri zavodih, katerih položaj ni baš pomirljiv. Njihov položaj je toliko težji, ker je med tem Čehoslovaška uvedla oddajo premoženja, kateri so podvržene po čehoslovski zakonodaji tudi vse naše terjatve proti Čehoslovakom in čehoslovskim zavodom.

Število prizadetih oseb je tem večje, ker z ozirom na gori navede-

no odredbo, da se na stare kronske račune ne sme nič izplačati v žigosanih čehoslovskih kronah, tudi dolžniki, pri katerih ni mogoče govoriti o »računih«, ne marajo izpolniti svojih obvez v čehoslovskih kronah, češ da jim je to zabranjeno.

Naše praško poslanstvo je zaradi te stvari brezštevlnokrat interveniralo pri čehoslovski vladi ali brez uspeha. Da se uredi to vprašanje — poleg raznih drugih — je naša vlada poslala lanskega leta v Prago posebno komisijo, ki pa je dosegla le delni uspeh: uredila so se le nekatera vprašanja, dočim se je rešitev drugih morala odložiti na poznejši čas. Pa še izvršitev onega, kar se je takrat doseglo, se je zavlačevalo skoro celo leto. Šele danes je čehoslovaška vlada obvestila naše praško poslanstvo, da je pristala na protokol z dne 2. novembra 1921. o plačanju vzajemnih terjatev med jugoslovanskimi in čehoslovskimi upniki in dolžniki. S tem je protokol postal z današnjim dnem veljaven.

Protokol definitivno rešava samo vprašanje, kako se imajo izplačati hranilne vloge naših državljanov in naših zavodov v čehoslovskih hranilnicah in posojilnicah. To vprašanje je bilo jako kočljivo za to, ker so nekateri čehoslovski zavodi — dolžniki danes faktično insolventni in ker so drugi utrpeli velike izgube na vrednostnih papirjih, ki so izdani na našem ozemlju in so plačljivi v jugoslovanskih kronah, dočim morajo oni svoje vlagatelje izplačati v čehoslovskih kronah. Dosegel se je kompromis, po katerem imajo naši vlagatelji dobiti 50% svojih vlog izplačanih takoj v čehoslovskih kronah, ostalih 50% pa v jugoslovanskih kronah. Vendar morajo naši vlagatelji prevzeti od čehoslovskih hranilnic za približno 3.000.000 naših vrednostnih papirjev po kurzu 85.— jugoslovanskih kron za 100.— K nominalne vrednosti. Vrednostni papirji, ki pridejo v poštev, so v pogodbi taksativno naštet. Istotako so v pogodbi naštet zavodi, katerih se tiče kompromis, vendar postoji možnost, da se protokol raztegne tudi na vlagatelje in zavode, ki v njem niso navedeni. Da se izvrši ta transakcija, bo naša vlada ustanovila centralen zavod, kateri bo sprejemal od sličnega čehoslovaškega mesta denar, kupoval vrednostne papirje in oboje sporaz-

umno razdeljeval našim vlagateljem. Vendar ta dogovor med našimi in čehoslovskimi zastopniki postane pravoveljavni samo v slučaju, ako pristanejo nanj tudi vsi naši in čehoslovski interese. Pisu je poznano, da so doslej nekateri naši zavodi na ta kompromis že pristali, drugi pa še ne.

Kar se tiče drugih vzajemnih terjatev in dolgov, zastopniki obeh vlad niso mogli priti do definitivnega zaključka. Dočim so naši zastopniki zastopali formalno reciprocitet, po katerim bi se pri nas čehoslovskim državljanom imelo plačati tako kakor našim v naših kronah, našim pa na čehoslovskem tako kakor čehoslovskim podanikom, so Čehoslovaki zahtevali, da se naj vse terjatve in dolgovi plačajo v čehoslovskih kronah, češ da bi bila izguba, ki bi jo pretrpeli Čehoslovaki prevelika, ako bi jim mi plačali stare kronske dolgove v naših kronah. Zastopniki obeh vlad so se končno dogovorili, da se imajo vzajemne stare kronske terjatve, ki so eksistirale že 26. februarja 1919., med našimi in čehoslovskimi podaniki, popisati in da se imajo pogajanja nadaljevati, ko bo popis izvršen v obeh državah.

Glede bankovnih terjatev in dolgov je bila na odločno insistiranje čehoslovskih zastopnikov sprejet princip, da se bodo pogajanja vršila v tem smislu, da se naj plačilo izvrši na podlagi čehoslovške krone. S tem ni rečeno, da se bo za 100 starih kron prejelo, oziroma plačalo 100 Kč. Mogoče je, da se bo plačalo za 100 starih kron samo 50 Kč, ali je izražen princip, da bodo naši državljani plačali češkim bankam svoje dolgove v isti valuti in po istem kurzu kakor jih bodo plačali češki državljani našim bankam. Na ta princip je mogla naša delegacija pristati šele, ko so nanj pristali najvažnejši naši interese in ko je čehoslovaška vlada pristala, da se našim upnikom, ki imajo tekoče račune pri čehoslovskih bankah in pri filijalah tujih bank na čehoslovskem, more takoj izplačati 50% njihovih terjatev v čehoslovskih kronah. Čehoslovaško ministrstvo financ (odbor II. A/4a) bo dovoljevalo izplačilo pod sledečimi pogoji:

1. ako gre za terjatve po tekočem računu, ki je eksistirala že 26. februarja 1919.;

2. ako je upnik fizična ali pravna oseba, ki je imela 26. februarja 1919 svoje bivališče ali sedež na ozemlju Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev;

3. ako je dolžnik banka, ki ima svoj sedež v Čehoslovaki ali bančna filijala, ki se nahaja v Čehoslovaki;

4. ako se prošnja za dovoljenje izplačila adresira čehoslovskemu ministrstvu financ (odbor II. A/4a) v Pragi potom Saveza novčanih zavoda v Zagrebu, ki potrdi, da je imela dotična oseba dne 26. februarja 1919. svoje bivališče, oziroma sedež na sedanjem našem državnem teritoriju.

Pri obračunavanju 50% je merodajno stanje terjatve dne 1. aprila 1919. in je v prošnji navesti poleg sedanjega stanja natančno stanje 1. aprila 1919.

Izplačilo se bo izvršilo na ta način, da se upnik zadoži na posebnem novem računu za prejeti znesek. Ta novi pasivni račun se bo obrestoval na isti način, kakor se obrestuje aktivni račun v starih kronah. Definitivni obračun se bo izvršil, kadar se bo vprašanje definitivno rešilo

med obema vladama. V protokolu sicer ni rečeno izrecno, ali je vladala med zastopniki obeh vlad popolno soglasje v tem, da bodo pri definitivnem obračunu naši upniki dobili vsaj 50% svojih terjatev v čehoslovskih kronah in da je sedanje plačilo 50% smatrati za definitivno, če tudi se v knjigah prevede kot provizorno.

Glede ostalih terjatev in dolgov se sploh ni moglo priti do nobenega drugega zaključka nego do popisa. Upajmo, da bode ta sedaj, ko je protokol od 2. novembra v veljavi, obe vladi takoj izvršili popis, da se bodo potem pogajanja takoj nadaljevala in da se ob tej priliki pride do definitivnih rezultatov, ker je res prava sramota, da se v tem važnem vprašanju v več nego treh letih z bratsko Čehoslovaki ni moglo priti do sporazuma. Z naše strani se je storilo vse, da se pravičen sporazum omogoči. Prepričani smo, da bodo isto storili tudi Čehoslovaki.

Revolucija na Grškem.

VODJA REVOLUCIJE POLKOVNIK GONATAS. — KRALJ KONSTANTIN SE JE ODPOVEDAL PRESTOLU. — VENIZELOS BODI ZOPET REŠITELJ.

— Atene, 27. septembra. (Reuter.) Kralj Konstantin se je odpovedal.

— Beograd, 28. sept. (Izvirno.) Sročni pozno v noč je prispela iz Aten kratka brzojavka: »Kralj Konstantin se je sročil odpovedal prestolu.«

— Atene, 27. sept. (Atenski Presbiter.) Oficialno objavljajo: Kralj Konstantin je naslovil na grški narod proklamacijo tele vsebine:

»Izpolnjujoč svečano obljubo, dano vsemu helenskemu narodu ob svojem povratku 5. decembra 1920. na Grško, ko sem prevzel znova na sebe kraljevske dolžnosti, sem tedaj izjavil in položil svečano prisego, da bom spoštoval določila ustave. Ta izjava je odgovarjala veliki moji osebnosti želji, kakor tudi ciljem helenskega naroda in mednarodni situaciji Grške. Na podlagi garancij ustave sem storil vse, kar je bilo mogoče in dovoljeno za obrambo narodnih interesov.

V težkem trpljenju danes preživlja Grška država dneve kritične situacije. Toda Grška, kakor že v tolikih nepravilih, bo tudi sedaj kljubovala vsem neugodam in bo nadaljevala pot stoletnega stajanja v življenju. Da si helenski narod more ohraniti svoje interese, se odpovedujem kraljevski oblasti.

Moj najstarejši sin Gjorgije naj izvršuje kraljevsko oblast!

Odrekam se kraljevske oblasti, da se more ves helenski narod zbrati okoli njega, da more z vsemi sredstvi in silami in vsemi žrtvami izvršiti težko delo. Kar se mene tiče, bom srečen, da mi dana prilika še enkrat doživi sijaj naše Grške. Pripravljen sem, da se na čelu vojske borim za državno intereso, op vlada in narod smatrate, da jo to domovini v korist. Konstantin m. p.

— Beograd, 28. sept. (Izvirno.) Po privatnih poročilih, ki imajo na sebi vse znake verjetnosti in resničnosti, je na Grškem izbruhnila revolucija. Podrobnosti revolucije še niso popolnoma znane. Pričetki revolucionarnega gibanja, ki je bilo naprejeno proti kralju Konstantinu in sedanjim vladim, so bili v Solunu, na otoku Mitilene, Kiosu in ob Marici. Revolucionarno gibanje je prekinilo večji del vojske in mornarice. Tudi vse ostale sile naroda se je polastilo veliko nezadovoljstvo proti sedanjemu režimu in kralju, ki ga smatrajo za glavnega krivca strahovite katastrofe Grške v Mali Aziji.

— Beograd, 28. sept. (Izvirno.) Revolucionarno gibanje vojske in mornarice se je najprej pričelo v Solunu, dalje na otokih Mitilene in Kiosu. Polkovnik Jonatas, glavni voditelj revolucionarnega pokreta, je izdal manifest na narod, v katerem zahteva v imenu revolucionarcev

V bolnici.

(Slika iz sedanosti Petrograda.)

V Piteru zima. Drhtim. Drv ni. Zvečer so prišli, pogledali, konstatirali znake pegavice in me odpeljali v bolnico. Slekli so me, ostrigili lase, dali raztrgan plašč in spremili v epidemični oddelek.

V sobi mrzlo, vlažno, kurjeno ni vso zimo. Drv ni. Bolniki drhte, stokaajo. Ležal sem v nezavesti štiri dni, prebudil sem se. Kriza je minila. Gledam — na sosednji postelji mrlič. Grimasa prezira na ustih, oči pol odprte. Gnusen pogled. Vprašam usmiljenke, na čem je umrl. Hrana je slaba, krizo je prestopal, organizem zahteva dobre hrane, mi je pa nil-mama.

Prišel je zdravnik. Preiskal me je. Nevarnosti ni, samo opozarjam, če bo dobra hrana, ozdravite, če ne dvomim. Tri dni mleko, samo mleko, potem kaj lahkega, bel kruh, jajca v mleku. Pozneje sem. Zdravnik je odšel. Prišla je služkinja z veliko

skledo. Razdaja dnevno porcijo kruha. Položila mi je košček. Vzel sem ga v roke. 30 dk, črn, smrdi po kislem. Zoprno! Služkinja se vrača s čajnikom. Naliva bolnikom po kozarcu vroče vode. Vse. Ob dveh kosilo. Kozarec smrdeče kalne vode, dve žlici kaše brez masla. Zvečer večerja. Kozarec vroče vode. V sobi pa zima. Drhtim pod tremi odelami, zvil sem se v kolač in drhtim. Strašno. Jedel bi rad, kruh pa je trd, kisel — ne morem. Kličem usmiljenko. Prosim za božjo voljo, naj me še odene. Ni več moči. Usmilila se je. Pokrila me je s tremi plašči. Tonlo je postalo. Spanje premaguje. Čutim, leze nekaj po hrbtu, po rokah, po nogah. Dvigam odelo, gledam — rjuha je polna uši. Zoprno. Kličem usmiljenko. Sestrica, kaj imate res v bolnici uši. Od kod so prišle? Mar sem jih pripeljal seboj iz Sibirije?

Ne, tega hlava je pri nas dovolj. Kaj hočemo. Mla ni, perila ni, služkinje nočejo nositi odelo na prosto. Hrane dobivajo malo, žveti ni mogoče, umreti tudi ne. Zakaj naj člo-

vek dela? Odšla je. Zavil sem se. Lezejo, grizejo, telo srbi — fej, ostudno, gnusen spomin. Trpim. Kam naj grem? Slabost, roke ne dvignem. Spanje premaguje, pozno je. Bolniki stokaajo, hrope, prevračajo se, govorijo v omotici. Oči se zatiskajo. Čutim — nekaj pleza po nogah. Gledam. Grozno! Podgana, velika podgana! Pogledala me je, skočila je na tla. Gledam — na tleh begajo na vse strani, zbirajo se v kotu, beže na vse strani, zopet se zbirajo. Posvetujejo se. Prva je skočila na sosedovo posteljo, vohla košček kruha na nočni omari. Vrgla ga je na tla. Dve sta ga zgrabile in vlekli v luknjo. Prišlo jih je več. Po deset lezejo iz luknji, iz vseh kotov se plazijo, velike, z ostudnimi golimi repi. Srečavojo se, beže na vse strani, cvilijo. Gnusno. Tui, v tujem mestu, ni človeka, da mu poveš besedo, da ga prosiš pomoči.

Pokril sem se čez glavo. Dušno. Slišim, podgane cvilijo, bolniki stokaajo, kriče v omotici — vse se je zmešalo v krik obupa, groze. Ne morem zaspati.

Slišim — zopet je skočila na posteljo, hodi po odeji, leze na glavo. Premaknil sem se — skočila je na tla. In zopet, zopet, brez konca. Po telesu pa leze, grize. Mislim, da za znorim. Ne, nisem znorel. Mučil sem se do jutra, zjutraj sem zaspal.

Prebudil sem se. Na drugi strani sosed-mrlič. Desno roko je stisnil v pest, obraz je strašen, izkrivljen. Usta odprta. Na ustih prezir, prokletje. Umrl je tudi od lakote. Ni človeka, da bi pomagal.

Prišla je služkinja z vedrom. Polila tla. Potegnila je čunjo sem — tja, gotovo. Vlažno. Od stropa kaplja, stene so mokre, tla mokra. Prinesla je kruh, vročo vodo. Poskusil sem, ne gre, a lačen sem strašno.

Prišel je zdravnik. »Doktor, kaj moram res od lakote umreti, kaj res v bolnici nimate hrane za težko bolne? Ne morem vendar jesti tega kruha.« — »Ne morem pomagati. Glavni zdravnik je prošil — odklonili so. Nismo mi krivi.« Zdravnica je bila, plemenita žena. Solze so ji stopile v oči, obrnila se je proč. Sklenil sem — konec. Naj bo, da bi bilo le kmalu.

Ne, rešili so me. Zvečer je prišla dama, Poljakinja, iz stare hiše v 12. rotli. Prinesla je mleka, belega kruha. Pojedel sem, postalo mi je prijetno. »Zvedela sem«, je govorila, »in sklenila odtrgati od zadnjega koščka, da rešim življenje. Sami nimamo, družina je velika, mož služi na železnici, enemu ne zadostuje, pa bo že kako. Od lakote umreti pa ne pustimo.« — Rešili so me. Hvala plemenitim ljudem. Po petih tednih sem ozdravel.

Šel sem po Nevskem prospektu. Tam so restavracije, kafešantani, muzika, ples, komisarji s prostitutkami in kursanti kursov rdečega komandnega sestava v lakastih čevljih in rdečih hlačah z znamenjem komunizma na prsih. Tam je življenje, radost, smehljaji, ljubezen, šampanjec, muzika, ples — to je Nevski, tam se šopiri človeška pravičnost in enakopravnost. V bolnici pa je zima, lakota, uši, podgane, stoki, krliki, obup, smrt. Tu se ljudem odkriva — pozno sicer, pa vendar odkriva — velika skrivnost borbe za obstanek človeka na zemlji.

podstop sedanje vlade in sestavo nove, ki bi lahko dobila moralno podporo pri zaveznikih, da rešijo Grško iz katastrofalnega položaja.

— Atene, 28. septembra. (Izvir.) Ministrski svet se je takoj sestal na sejo, ki je bila zelo viharna in burna. Ministrski svet je zaprosil ministra notranjih zadev Harilaosa, da preizkusi mislijo do Venizelosa, katerega bi naj skušal pregovoriti, da on osebno vodi diplomatska pogajanja na bodoči mirovni konferenci.

— Beograd, 28. sept. (Izvirno.) Zveze med Beogradom in Atenami so zelo otežene in mestoma pregrane. Zato je naravno, da do danes zjutraj ni prejelo tukajšnje grško poslaništvo absolutno nikakega oficijelnega poročila o dogodkih na Grškem. Tudi zunanje ministrstvo ni prejelo obvestil, edino notranjemu ministrstvu je obmejni komisar v Gjevvelji javil o izgredih in nemirih na Grškem. Tekom včerajšnjega dopoldneva so posetili zunanje ministrstvo skoraj vse tukajšnje diplomatske zastopniki kakor tudi grški poslanik Diamandopulos, da se informira o položaju na Grškem.

— London, 27. septembra. (Reuters.) Po poročilih iz Aten so na Grškem izbruhnil resni revolucionarni nemiri. Osebnost kralja Konstantina ni začasno ogrožena. Uporabniki zahtevajo abdikacijo kralja.

— Pariz, 28. septembra. (Izv.) Po atenskih poročilih je stavil Venizelos za svoj povratek na Grško pogoj, da se mora kralj Konstantin poraje odpovedati prestolu. Po vsi strani so nastali nemiri, ki so se tudi razširili med vojsko in mornarico. Po izjavi grškega ministra mornarice sedaj ni mogoče nikakor ugotoviti, kateri del mornarice so ostali z vladjo in kralju zvesti.

— Atene, 28. septembra. (Izv.) Grška vlada je demisionirala. Kralj Konstantin se je branil abdikacije, kar je to zahteval Venizelos.

— Atene, 27. septembra. (Havas.) Zrakoplov, prihajajoč iz Mitlene, je metal nad mestom proklamacije, v katerih javlja poveljnik druge malazijske divizije, polkovnik Jonathan, da sta ga vojska in mornarica pooblastila, da zahteva abdikacijo kralja Konstantina, razpust parlamenta, sestavo narodne obrambe in oblikovanje fronte. Pričakovati je, da bo kmalu dneva proglašeno obsedno stanje.

— Beograd, 28. septembra. (Izv.) Po privatnih poročilih iz Aten so uporniki dosegli abdikacijo kralja Konstantina. Za grškega kralja je od upornikov proglašeno prestolonaslednik Gjorgje. V Solunu so izbruhili resni nemiri. Boritelji na malazijski fronti so spoznali nekatere svoje poveljnike ter so jih brez usmiljenja pretepili.

— Pariz, 28. sept. (Izv.) »Agence Havas« objavlja nekatere podrobnosti, kako je na Grškem bila pripravljena revolucija. Revolucionarno gibanje se je z otokov Mitlene in Kilosa mahoma razširilo po vsej Grški. Vojne brodogovje se je gibanju pridružilo 26. t. m. popoldne. Tega dne je priplulo vojno brodogovje pred Atene oziroma v Larion. Z oklopnice »Lemnos« so uporniki postavili grški vladi kratek ultimatum, da mora do polnoči izvršiti abdikacijo kralja in podati demisijo. Izvršiti mora vse v proklamaciji polkovnika Gonatasa izražene želje večine grškega naroda.

— Atene, 27. sept. (Izv.) Danes ob 9. zvečer je bila zgodovinsko važna in burna seja ministrskega sveta. Priostoval je seš tudi generalisimus grške armade Papulus. Po seji je ministrski predsednik Triantafllakos kratko izjavil: »Kabinet je demisionirak. General Papulus je prevzel mislijo, da vodi pogajanja z revolucionarnimi mornarji, vojsko in ostalimi uporniki. Uspeh pogajanj še ni objavljen.

— Atene, 27. septembra. (Izv.) Po demisionu seji ministrskega sveta, kateremu je predsedoval sam kralj Konstantin in ki je bil skladen na brezdničju brojavni ultimatum revolucionarjev, je general Papulus takoj odpotoval v Larion, kjer je začel pogajanja z revolucionarji. Revolucionarji so zahtevali: 1.) abdikacijo kralja Konstantina, kar se je pozneje izvršilo in 2.) imenovanje nove vlade in narodne obrambe pod predsedstvom venizelističnega generala Niderja.

— Atene, 27. septembra. (Izv.) Dvor je bil popolnoma apatičen napram dogodkom, ki jih je povzročilo revolucionarno gibanje.

— Pariz, 27. septembra. (Izv.) Listi sedaj objavljajo obširna poročila o revoluciji na Grškem. Revolucionarnemu gibanju se je pridružilo tudi več generalov, tako generala Kuzier in Pletras. V Larionu so najprej prispale bojne ladje »Piplos« in »Lemnos« ter devet torpedovk. Mornarji so pomagali izkrcati revolucionarno vojsko, ki je bila pripravljena, da koraka proti Atenam. Na intervencijo generala Papulosa so revolucionarji opustili ta korak, ko so dobili garancije, da se izpolnijo njih načelne zahteve. Zanimivo je, da se tega revolucionarnega gibanja niso udeleževali samo venizelisti, njih pripadniki v vojski,

ampak da so aktivno posegli v revolucijo tudi rojalisti.

— Atene, 27. septembra. (Izv.) Bivši ministrski predsednik Gunaris je dvignil ostro obtožbo proti zunanji politiki Anglije. Gunaris ugotavlja, da je Grška že davno London opozorila na pretečo nevarnost, da je Grška tedaj izjavila, da ne more absolutno nič več voditi vojne v Mali Aziji, da je potreben mir, toda angleški zunanji minister je Orsko vedno tolažil, naj počaka in naj se ne da premotiti. Odkritje Gunarisa so vzbudila v diplomatičnih krogih splošno senzacijo.

Politične vesti.

— Avdienco pri kralju. Iz Beograda javljajo: Včeraj 27. t. m. je Nj. Vel. kralj Aleksander sprejel v avdienci namestnika ministrskega predsednika ministra Marko Trifkovića, dalje vojne ministra generala Vasića, ministra prosvete Svetozarja Pribičevića in notranjega ministra Kosta Timotijevića. V avdienci je bil sprejet tudi general Pešić, ki je poročal kralju o stanju naše vojske. Zunanji minister dr. Ninčić je kralju poročal o zunanje-politični situaciji.

— Dvorski svet. Kakor javljajo beogradski listi, so prejeli knezinja Jelena, knez Arzen in princ Pavle poziv, da se skupno s kraljico Marijo vrnejo v Beograd. Vabilo je v zvezi z bodočim kronskim svetom, na katerem se ima razpravljati zadeva kraljeviča Gjorgija.

— Hrvatski glas o sporazumu. Piščoč o aktualnih naših notranje političnih vprašanjih, o možnostih vladne krize in o hrvatsko-srbskem sporazumu piše zagrebški »Obzor«: »Ključ situacije je v Beogradu in vse je odvisno od tega, ako je v Beogradu sporazum s Hrvati potreben in dobrodošel. Ako je, naj najprej odstranijo one, ki tega sporazuma nečejo. Nam so sdi, da je to vprašanje stopilo v akuten stadij in želeli bi, da se reši v interesu Srbov in Hrvatov in države same.«

— »Dalmatinski Radikal«. 1. oktobra počet će izlaziti u Šibeniku »Dalmatinski Radikal«. List će privremeno izlaziti tri puta sedmično i to: utorkom, četvrtkom i subotom a imat će i polumjesečni prilog »Selos«. Naročitu brigu list će posvećivati političkom, prosvjetnom i ekonomskom stanju našega naroda, a u prvome redu sjeverne i srodne Dalmacije.

— Kongres monarhistov v Monakovem. O tem kongresu, o katerem smo na kratko že poročali, podaja »Parlamentarische Korrespondenz« še nekatere zanimive podrobnosti. Kongres se je vršil od 15. do 18. septembra in navzočih je bilo 60 delegatov, in sicer iz Bavarske, Prusije, Rusije, Francije, Avstrije, Češkoslovaške, Madžarske, Poljske, Portugalske in Jugoslavije. Kdo je na tem kongresu zastopal Jugoslavijo, se ne navaja. Na kongresu je bila izvoljena mednarodna monarhistična permanentna komisija, ki ima skrbeti za propagando monarhistične ideje. Za predsednika te komisije je bil izvoljen znani habsburški agent Kuno Hoynigg z Dunaja. Kongres se je izrekel za vzpostavitev Witelbachovcev na Bavarskem, Hohenzollerncev v Prusiji, Romanovcev v Rusiji in Habsburžanov v Češkoslovaški, Poljski, Madžarski in Jugoslaviji. Ker se vzpostavitev Habsburžanov na prestolu ne da tako lahko izvršiti, se je sprejela resolucija, da je treba ustanoviti »združene avstrijske države«, na katerih čelu naj bi bil cesar iz Habsburške rodovine. Za pretendentu so proglasili Karlovega sina Otona za katerega so se brezopogovno izrekli delegatje iz Avstrije, Jugoslavije in Madžarske, dočim so Poljaki predlagali nadvojvodo Štefana, Češkoslovaki pa Maksu Hohenberskega. Končno so se vsi zjediniili za Otona. — Z vsoto gotovostjo se lahko sklepa, da so bili delegatji na tem kongresu brez izjeme aristokrati, katerim se cede aline po tistih lepih časih, ko so na nemškem in avstrijskem dvoru vedrili in oblačili. Da si žele te čase nazaj, je umljivo, drugo vprašanje pa je, če bodo mogli ustaviti peščici aristokratov na ljubo tok in razvoj zgodovine.

— Prvi sovjetski red. Ruska sovjetska republika podeljuje sedaj svojim zvestim državljanom red »Rdeče zastave«. Ta red predstavlja precej veliko in debelo kolajno iz emalja s rdečim trakom in se jo nosi na prsih ali v gumbici. Emaljsko polje predstavlja rdečo zastavo in embleme dela. Dekret k podelitvi reda naglašajo zaslugе vsakega odlikovanca v boju za socialistično domovino in kolajna se označa za simbol socialistične svetovne revolucije.

— Rusko-japonska konferenca. »Kurier Poljaki« poroča, da je obstala rusko-japonska konferenca na mrtvi točki. Sovjetska delegacija je zahtevala garancijo injalnosti v vprašanju odnosaev republike Daljnega Vzhoda k sovjetski Rusiji. Glede okupacije Sahalina japonska delegacija ne priznava kompetence žan-zunske konference, torej smatra ruska delegacija da japonska vlada neče dati nobene garancije. Ruska delegacija je bila primorana prekiniti konferenco, da dobi potrebne informacije od svoje vlade.

Gospodarstvo.

Dr. Š. Zibert:

GOSPODARSKA BODOČNOST SLOVENIJE.

Vinski pridelki igrajo v našem narodnem gospodarstvu mnogo večjo vlogo kot si običajno mislimo. Globoki pomen ne leži le v dejstvu, da se peča z vinogradništvom ena tretjina slovenskih kmetov, ampak predvsem v tem, da se izda, da ne rečem izmeče, za vino in žganje ogromne vsote narodnega premoženja, ki gredo v milijarde kron. Zdi se, da se nahajajo Slovenci kot še tudi nekateri drugi narodi v začaranem krogu alkohola, ne da bi se dovolj zavedali ubijajočih njegovih posledic. Ne toliko moralno nam škoduje silovit konsum opojnih pijač kakor izrecno gospodarsko in zdravstveno. Tu leži naša rak-rana, to je slovenska bol! Predsedek, da spada vino k življenjskim potrebščinam, težji kot mora na vse naše nehanje in dejanje. Dokler pa ne iztrebimo s koreninami tega predsedka, toliko časa ne moremo postaviti našemu narodnemu bogastvu trdnega temelja. Vse drugo je samo prevara.

Oglejmo si to stvar s čisto gospodarskega stališča. Najmanj ena petnajstina vse slovenske površine je posajena s trto, najmanj ena četrtina kmetijskih delovnih moči se uporablja nekaj mesecev v letu v gojenje in pridelovanje vina, najmanj vsaka dvajseta hiša je gostilna, vsaka deveta vino ali žganjetočilnica, mlo rečeno 50 litrov vina in 2 litra žganja pride letno konsumiranega na vsako osebo v Sloveniji. Leguha na časi, leguha na imetju, izguba na zdravju pivočev! Posestniki vinogradov izkupijo res v slučaju dobre letine nekaj tisočakov čistega dobička, toda ali bi ne mogli priti do istega dohodka, ako bi sadili ali sejali na istem prostoru z nepregledno manjšim trudom in izdatki druge rastline? Poznam nekatere vinorodne kraje in vem, da je redko kakšen posestnik vinograda imovit izključno radi pridelanega vina. Bogati so le vinski prekupčevalci, kmetje izjemoma. Koliko pa je v teh krajih revnih kočarjev, ki hodijo za obilno plačilo in slabo plačo na dnino k bogatejšim!

Izvoz vina v Avstrijo in Češkoslovaško prinaša sicer posamnim vinčarjem in vinskiim prekupcem nekaj dohodkov, za skupno narodno gospodarsko bilanco pa je brez pomena, ker uvozimo iz Avstrije najmanj toliko vredne luksuzne izdelke, a iz Češke piva. Tudi če vzamemo vinski izvoz kot pozitivno postavko našega narodnega gospodarstva, nimamo pričakovati zadrevno v bodočnosti posebnih ugodnosti. Protialkoholno gibanje dobiva v obeh izvoznih državah solidnih tal, vrhu tega nam preti konkurenca priljubljenih ogrskih in italijanskih vin. Avstriji sili končno tudi kritično finančno stanje k čim manjšem importu tujih alkoholnih pijač. Te činjenice naj bi dobro prevdarili naši gospodarski krogi, da jih ne doleti nekega dne iznenadenje.

Ako pa ni izvoza, potem je mogoče dvoje: da se popije vino, namenjeno za eksport, doma ter se prevale preteča gospodarska izguba od vinčarjev na druge stanovce ali da za konsumirajo vinogradniki sami. Za skupno narodno ekonomijo kot celoto je vseeno, izguba in slabe posledice so v obeh slučajih.

Kaj je torej naravnost kot postopna likvidacija (zmanikanje) vinogradništva ter produkcije in konsumna opojnih pijač sploh. Čemu nam je treba toliko gostilniških lokalov pri tolikem pomanjkanju stanovanj. S tem bi se primorali nekaj tisoč ljudi popriliti se koristnejšega posla, vinski pridelci bi imeli pa manj prilike posedovati po beznicah in si zalivati dolgočasje z večinoam krščenim vinom. Tako bi se ubilo dve muhi z eni mudarcem.

Lepo število gospodarsko najjačih držav se je že otreslo te organizne boleznii ali je vsaj začelo energični boj z ukoreninjenim predsdomkom. Čemu si še nadalje zakrivati oči pred glavnim krivcem naše gospodarske mizerije?

Kmetiskemu ljudstvu je potrebna bolj kot vsaka druga podpora široka ekonomska naobrazba. Pomnožitev kmetijskih in gospodinskih šol je zelo umestna, mnogo važnejša bi bila pa nazorna ljudska predavanja, v prvi vrsti v gospodarskih strokah. Dolžnost merodajnih faktorjev je, da jih organizirajo v čim večjem in uspeh obetajočem slogu. Tem potom pridemo v do glednem času tudi Slovenci lahko do ljudskih univerz in s tem do splošne narodne prosvetljenosti.

Izmed kmetijskih panog je še omejitii našo lesno trgovino in industrijo, ki tvorite eden naših glavnih izvoznih produktov. V kakšni smeri se bo gibal izvoz neobdelanega lesa, je težko prorokovati. Prevelikih nad nani vsekakor ne smemo staviti, preje že na eksport fabrikatov.

Pogoji za mogočen razvoj industrije so dani v Sloveniji le deloma. Z

racionalno izrabo »belega premoga« (vodnih sil) bi se dalo elektrificirati vse naše železniško omrežje in velik del industrijskih podjetij. Vrhu tega imamo rujavega premoga več kot dovolj. Širokih dimenzij pa naša industrija najbrže ne bo mogla zavzeti, ker bi morala uvažati velik del surovin ter bi razen tega le težko zdržala konkurenco tuje veleindustrije. V tem slučaju bi bila prisiljena delati s ceninimi delavskimi silami, kar pa s socialnega stališča ne bi mogli odobravati. Solidno podlago imajo v naši pokrajini pred vsem ona podjetja, ki se pečajo s predelavanjem kmetijskih produktov vseh vrst, s proizvajanjem stavbnega materiala, papirja ter nekaterih barvil in kemikalij. Točno sliko o tem vprašanju naj nam podajo tehnični in trgovski strokovnjaki. (Konec prih.)

— g Oddaja sekancja in izdelovanja drv. V pisarni intendature IV. Armijske oblasti Zagrebu, Jezuitski trg št. 4 se sklene dne 5. oktobra t. l. ob 11. uri dop. direktna pogodba za sekancje in izdelovanje drv v drž. gozdu na Kiku jugozapadno od Ljeskovca na Pilviških jezerih. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske zbornice in Ljubljani interesantom na vpogled.

— g Hmelj. Poročilo iz Žalec: Naš okoliš je letos pridelal 70—80.000 starih stotov (po 50 kg); vrh tega imamo še 5000 stotov lanskega pridelka in približno 20—30.000 stotov hmelja še starejših letnikov. Enoletni konsum naših pivovarov znaša približno 30.000 stotov hmelja; ostane nam torej še precejšnja množina za izvoz. Z Anglijo bo letos komaj kaj kupčije, ker ima sama prebiti hmelja. Amerika ima 150.000 stotov hmelja za izvoz pripravljenega. — a Nemčija, katera bi naš hmelj rabila, ga ne more kupovati, ker je kurz marke prenežek in ker znese carina 11.000 M za 50 kg. Vrh tega pa še vprašanje glade uvoza hmelja v Nemčijo ni rešeno. Vsa kupčija je mirna in se plačuje za prama po 600 EK, za sekunda po 500 EK. Kupuje se pa tudi po 450 in 400 EK za 50 kg. Mnogo občin je že razprodanih. Drugačega Vam pa nimam poročati. Veselilo bi me, ako bi mi hoteli poročati, kako je v Jugoslaviji s hmeljsko kupčijo. A. Černy i. r., ravnatelj Zaveze hmeljar-skih društev.

ŠTIPENDIJE ZA VISOKOŠOLCE NA DOMAČIH IN INOZEMSKIH UNIVERZAH.

Prejemamo pisma, v katerih so naši visokošolci dijakji prirožujejo, da ministrstvo za prosveto še ni priobčilo, kako in pod kakšnimi pogoji bo podeljevalo državne stipendije. To vprašanje posebno zanima tiste dijakje, ki študirajo na inozemskih univerzah in morajo kmalu vedeti, ali morejo računati z državno podporo in ali jim bo sploh mogoče pričeti ali nadaljevati študije. Vprašali smo na pristojnem mestu ter izvedeli tole: V ministrstvu za prosveto se je izdelal pravilnik za podeljevanje »blagodejan« in pomoči za stan in hrano slušateljem domačih vseučilišč. Po tem pravilniku bodo dijaki vlagali prošnje na rektoratih, ki jih bodo po pokrajinskih upravah pošiljali na ministrstvo za prosveto. Podpora je dvojne vrste: »blagodejanje« in pomoč za stan in hrano. Podelitev »blagodejanja« in pomoči ali samo pomoči (brez »blagodejanja«) se bo ravnila po višini neposrednih davkov, ki jih plačujejo roditelji. »Blagodejanje« je jednako za vse študente vseh univerz, vseh fakultet in vseh letnikov ter znaša 200 dinarjev mesečno. Višina pomoči se določi po kralju in prilikah posamnih univerz in v razmerju k številu blagodejancev (pomoč ima torej bolj značaj nekako dražinskih dodelok). Dijakji, ki so dosedaj prejeli stipendije, jih bodo dobivali tudi naprej, a prosvetni oddelek pokrajinske uprave je z vsem poudarkom posredoval, da bi se dijakom, ki so v študijskem letu 1921-1922 dobivali podporo v obliki hrane pri menzi »Podpornega društva« v Ljubljani, v novem študijskem letu podelila »blagodejanje« in pomoč, ako izpolnijo pogoje pravilnika glede potrebosti in učnih uspehov: novim proslancem se bodo dajale omenjene podpore kolikor bo to mogoče v okviru dovoljenega, žalibog nezadostnega kredita.

Glede stipendijev v inozemstvu izda ministrstvo navodila kasneje. Kakor čujemo, se namerava podprati sedanje stipendiate, nadalje tako dijakje, ki so dovršili študije na domačih univerzah in ki naj po mnenju in na predlog rektoratov domačih univerz izpolnijo svoje nauke na univerzah v inozemstvu. Ni pa še določeno, ali se bodo dajali stipendije tudi letošnjim abiturientom.

Mi smo mnenja, da so zahteve, ki se stavijo na državo glede podpiranja dijakov na vsak način pretirane, ker država v teh težkih časih ne more vzdrževati vseh mladeničev, ki bi radi študirali po drugi strani pa moramo z vso odločnostjo gratai, da se pravila za podeljevanje stipendij izdajajo tako porna, da dijaki v trenutku, ko se pričinja študijsko leto še ne vedo, kam bi vlagali prošnje, kamoli da bi vedeli, ali morejo računati na podporo ali ne. V beogradskih dnevnihki čitamo, da je bil poslan načelnik ministrstva za prosveto na Francosko preledat, koliko dijakom iz naše države naj se da stipendije za študije v Parizu. Ko se povrne ta gosnod, bodo šele izdana navodila za stipendije v inostranstvu. Mi se pridružujemo mnenju beogradskih dnevnikov, da bi se tak preled lahko izvršil doma, ker prihaja v poštev vendarle vprašanje, ali dijak zaradi siromašnosti in po svojih učnih uspehih zaslužen stipendij in ali je potrebno, da študira v Pa-

rizu. Zato ni treba, da bi potni stroški ministrskega odposlanca požrli dve ali več stipendij. Posebno pa mislimo, da bi se moralo ministrstvo pri podeljevanju stipendij za Pariz v izdatnejši meri ozirati na Slovence, ker se nam po pravici ali krivici očitja, da imamo švabsko in avstrijsko mentaliteto; to se pač izbriše najbolje s študijami na zapadu, zlasti v Parizu, kjer se je izobčila skoro vsa srbska inteligenca.

O smrti nesreči na Triglavu.

G. župnik Aljaž je nam poslal to-le pismo: Pisal sem Vam že danes slabo pisano karto o nesreči na Triglavu. Dolžnega se čutim Vam bolj natanko poročati. Nekdo piše v »Slov. Narodu«, da je Valica že v soboto zvečer slila klice na pomoč s Triglavske stene. (»V soboto zvečer« je tiskovna napaka, saj je v poročilu izrečno rečeno, da je Kusy še v soboto prenočeval v Vratih ter šele v nedeljo zjutraj odšel na Triglav. Uredništvo.) Pa to ni res in bi znalo če pride v češke in nemške liste — Imeti slabe posledice in bi vrglo slabo luč na našo planinsko dolžnost glede rešitve. Berite »Planinski Vestnik«: Planinski spomni (Aljaž). Vselej smo storili planinski dolžnost in še več glede rešitve akcije. Valica ni slila klica na Triglavski steni v soboto zvečer, ampak v nedeljo zvečer. Valica je storka vse, kar je bilo mogoče. Je skrbna žena; ker ima v Vratih živino; krave in ovce, je preplazala vse stene; pozna gore. Slila je v nedeljo zvečer v megli in koji zasitila, da se je nekdo v nesreči zaskočil v Triglavski steni, kjer v strmih in živog zlovenka. Pustila je svoje ovce v Pihavcu, šla iskati dva voljaka: stražnika, ki pa sta pozneje izjavila, da nimate priprave in da jima je po zakonu prepovedano, podajati se v strmine. Šla je pravk v Aljažev dom, kjer novi oskrbnik, nevalen gora, obljubil, da gre klat zaskečenega turista. Valica ima živino v Vratih, ima tudi svoj stan, krave in ovce. V svojem stanu je prenočila. Ne more se zahtevati, da bi v Vratih vse popustila in šla o polnoči vodnike klicat. Pa če bi tudi ona bila šla, ozkoma, če bi bil slučajno najboljši gorški vodnik navzoč, bi bila vsa rešena akcija prepozna. Kajti v ponedeljek zjutraj ob pol 10. uri je bila Valica, 68 let stara žena, zopet na mestu nesreče. Videla je visoko v Triglavski steni od daleč turistu, ki je klical na pomoč s slabotnim, zamolklim glasom. Pri tej prli pa se udeležilo šlole in s slinim ropotom leta čez steno, vmes pa nedej žrnega — ali človek, ali naribnik ali ruč. Popustila je svojo živino in v ponedeljek zvečer prišla na Dovo, kjer je v tork zjutraj menl vse to povedala. Takoj sem šel v Mojstrano ljudem povedat, pa tudi groznikom, naj gredo v Vrata. Ravnanje Valice je že v tork zvečer postal v Vrata svoja dva sinova, ki sta v mraku prišla do blizu 50 korakov na kraj nesreče, pa ponesrečena vsled mraka nista našla. V sredo pa sta došla sled in našla ponesrečena dva orožnika. V četrtek zvečer so ga pripeljali na Dovo. To Vam zato sporočam, da Vaša napačna notica ne bi prišla v češke in nemške liste in bi sum na nas padel, da smo mi zanemarljivo rešili akcijo. Meni so natančno znani ti kraji, Luknja, na Trentarski strani od Luknje slaba turistična steza na Triglav. In če bi se bilo tudi namodoma sporočilo v Mojsstrano ali meni, bi bilo že prepozna. Priča žim Vam pismo dveh turistov (Zmitrek, stik kar Hodnik, oskrbnika Jeralova in še ena gospodinja), iz katerega izprevidite situacijo. Oče Kusy mi je povedal, da je bil sin Emanuel priken, bil je abiturient. Oče mu je denar dal za potovanje pred meseci v Dalmacijo, Besno in Hrvatsko. Ta akademik preje ni imel namena obiskati Triglava, ampak se vrniti k svojim staršem. Kdo ga je za Triglav navdušil ni znano. Sel je v najgostejšem vremenu brez v odnosa v tujem poznanim kraju po napevare nečem potu. Ne ve se, ali nad Triglavsko steno po takolimenovani Kuzjevi pot (Rundweg) ali je šel od Kredarice k Aljažev. stolpu in po bovskem snegu na napevarejše Bambergovo pot zahodno po Triglavskem grebenu proti Luknji. Sme se to imenovati predzna blaznost. Bil je neopremljen, ob slabem vremenu! Visoka tistikina in ml odklanjamo odgovornost za take nesreče. — Krasen je Triglav! Letelo je bilo čez 2000 turistov vrh Triglava, tu di veliko domačinov iz Dovoja je bilo gorji, pa so šli raje po lepi poti, dati zmajo bolj pizcati nego drugi turisti, ker iščejo po skalah ovce in so vajeni gorovja. Pa se ni zgodilo nobene nesreče razen pri tem neizkušnem mladeniču Emanuelu Kusyju. Traglična smrt — tragična in nepristopni Triglavski severni steni! Obenem vnovič ponavljam svarilo: Naj bi ne hodili turisti po severni steni, kjer ni nobenih potov, kjer se je zgodilo že osem nesreč. Čemu ta bravura in ekstrevažanca, ki mečejo slabo luč na našo turistično. Namaš so imeli prej svojo »erstlingsbesteigung«, sedaj pa so ša Slovenci znoreli, katerih je šlo letos okrog 15 po severni steni na Triglav iz gole za-stihleposti. Ubije se vsak lahko tudi na Ljubljanskem gradu na »starih šancah«. Na Velikem Kleku so jih je letos ubilo sedem. Nekateri mislijo, da hrib ni slaven, če se jih ni nekaj na njem ubilo; kakor Mat-terhorn v Švicl. Neka Angložinja mi je rekla, ko je šla na Triglav, v Mojstrani pred 25 leti: »Bila sem na Triglavu že pred 18 leti; takrat je bil Triglav še sam na sebi v naravi. Sedaj je pa Triglav ves pokvarjen, ker so naredili tako lepa pota.« Odgovoril sem ji, naj gre poljubno paralelno vstric naše poti kakih 50 korakov proč, če se rada ubije. Pa še več bomo naredili na Triglav. Narediti bomo tudi železniško gorli iz Bohinja in dol na Vrata. Bil sem po železnici v Švicl na mnogih gorah; iz St. Moritz čez Bernina na Tirano (Zgornja Italija, na Jungfrau nazaj čez Grindelwald itd. Švicarji so pred vojsko dobili okrog 400 milijonov frankov dobička od tulcev. Kar so Švicarji zamokli, zamoremo tudi mi. — Jakob Aljaž, župnik, duh. svetnik, častni član »Slovenskega plan. društva«.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 28. septembra 1922.

— O ljubljanskih občinskih volitvah. Kakor smo informirani prične rok za vlaganje kandidatskih list dne 10. oktobra in poteče dne 20. oktobra. Zdi se, da nima še nobena stranka sestavljenih kandidatskih list, ker ni lahko iztresti iz rokava 98 imen, kolikor jih je treba za vsako kandidatsko listo. Poleg tega pa so se skoraj v vseh strankah pojavila nesoglasja, ki jih je treba še premostiti. Najbolj je razbita socialno-demokratska stranka, kjer se bore medseboj tri struje. Da preživlja demokratska stranka težko krizo, je znano, a tudi klerikalci se dele v dve skupini, ki se borita za nadmočje v stranki. Kakor vse kaže, bodo z ozirom na položaj v Ljubljani v klerikalni stranki prišli na površje Gosarjevi, ker prevladuje med klerikalci mnenje, da bodo s tem pridobili — komuniste. Razdor med mladinsko skupino v demokratski stranki in somišljeniki dr. Ravniharja se je največ po krivdi iz Maribora tako pogloblil, da se zdi vsako izravnanje nesoglasij malodane izključeno. Zato je sedaj še težko reči, koliko strank bo poseglo v volilno borbo in katera skupina si bo priborila relativno večino. Ako nas vsa znamenja ne varajo, se snuje v Ljubljani nova grupacija, ki ima vse šanse za uspeh in ki bo zadovoljila tudi pretežno večino naprednih volilcev.

— Gonja se nadaljuje. Dr. Kukovec glasilo »Tabor«, ki je včeraj ubralo tako milo doneče strune ter brenkalo za sporazum in spravo, se je danes znova razkorajilo ter govorilo o perfidnosti, ker je naš list zabeležil dejstvo, da je finančna prokuratura kupila v Mariboru od Nemca Kokoschinca tri hiše za 6 milijonov kron. Vprašamo, ali je to perfidija, ako smo implicitno ugotovili, da sta teh šest milijonov izposlovala dr. Kukovec in minister Žerjav iz ameriškega posojila za nakup stanovanjskih hiš, katerih dve je, kakor javlja »Strazha«, že lani Kokoschinca ponudil za pol milijona kron, ali je perfidija, ako konstatiramo, da država z nakupom teh hiš meče v časih največje stanovanjske bede 21 družin na ceste, ali je perfidija, ako se kritizira, da troši država milijone novce za nakup poslopj za mariborsko oblast, o kateri danes vsi govorijo političnega položaja se nič ne ve, ako se bo ustanovila, a to v času, ko se nahajajo naši uradniki zbog svojega slabega gnetnega položaja v najskrajnejši bedi? V isti sapi, ko nam »Tabor« očita perfidnost, pa imenuje naš postopanje tudi otročje — kako sta ta pojma združljiva, je pozabil povedati — pisatelj: »Bolj otročje kakor s tako pisavo se ni mogel »Slovenski Narod« spustiti v boj proti interesom naše severne pokrajine. — Seveda v naivni nadi, da bi se morda vendarle še preprečila ustanovitev mariborske oblasti. Ker »Narodova« lanska »vprašalna akcija« ni nič zalegla, ne bo tudi njegova sedanja, nad vse otročja pisava glede hiš. Čujte, čujte! Gospodje imajo očitno slab spomin. Da ga osvežimo, ugotavljamo, da so isti gospodje, ki pišejo tako oblastno, nas še začetkom tega leta prosili, zaklinjali in rotili, da naj »Slovenski Narod« ne nadaljuje započetih ankete o mariborski oblasti, ker so vedeli, da se je večina tako na Kranjskem kakor na Štajerskem izrekla z vso odločnostjo proti razdelitvi Slovenije v dve oblasti. Ali naj vam navedemo še druge podrobnosti, kako ste se takrat tresli pred akcijo, ki je grozila uničiti vaše »visoko letече upe«?

— Parnik »Ljubljana«. V ponedeljek popoldne so v Beogradu na slovesen način spustili v vodo popolnoma renoviran parnik »Ljubljana«. Svečanost je priredil brodarški sindikat. Ladja je popoldne napravila poskušno vožnjo po Donavi do Novega Sada in nazaj.

— Smrtna kosa. V Ljubljani je umrla 57 let stara ga. Marija Slovnik roj. Kremžar. — V Šmartnem pri Litiji je umrla ge. Ant. Šeleker hčerka-edinka Darinka, stara 17 let. Blag jima spomin!

— Lekarski kongres v Subotici. V ponedeljek je bil odprt v Palacu pri Subotici kongres jugoslovenskih lekarnarjev. Kongresu je predsedoval lekarnar Slavko Zimmermann iz Zagreba. Kongresa se je udeležilo okrog 200 lekarnarjev. Sklenilo se je osnovati apotekarsko komoro s sedežem v Beogradu. Vzporedno s kongresom je bila odprta izložba apotekarskih kemičnih proizvodov. Razstavljali so večino lekarnarjev iz Vojvodine in Hrvaške.

— Pogreb dr. Pere Magdica. V nedeljo popoldne se v Varaždinu pokopali bivega podpredsednika hrvatskega sabora dr. Pere Magdica. Pogreba se je udeležila velika množica ljudi. Ob pokopni govoru so govorili zastopniki mesta Varaždina, hrvatskega Sokola in njegovih stanovskih tovarišev. Političen govor je imel prof. dr. Albert Bazala. Značilno je, da je pokopnik v oporoki odredil, da se ga naj pokopje v sokolskem kroju.

— Otroško obloko je nekdo našel 28. t. m. na poti iz Bleiweilove ceste čez skladišče Kranjske stavbinske družbe na pot v Rožno dolino. Poltve se pri Frami Jeraj, Emonska cesta št. 2, Ljubljana.

— Gospodična, ki je vzela pri Zeleni ku ob pol 4. uri 27. t. m. zelen svilen dežnik se poziva, da ga takoj istotam vrne, ker je poznana.

— Začetek pouka na vojni akademiji. Letos na novo sprejeti gojenci naj se javijo v upravi vojne akademije v Beogradu 30. septembra t. l.

— Državna podpora za umetniški kongres. Ministrstvo prosvete je dovolilo kredit v iznosu 12.000 dinarjev kot podporo za prireditev kongresa jugoslovenskih umetnikov, ki se topot vrši, kakor znano v Zagrebu.

— V ministrstvu za agrarno reformo v računskem odseku je imenovan za šefa Peter Milojković, bivši pomočnik delegata ministrstva financ v Ljubljani.

— Prenos prahu jugoslovenskih umetnikov. Kakor poročajo hrvatski listi prepelejo prihodnji mesec iz Prage zemeljske ostanke spomladaj tamkaj nagloma umrlega slikarja Vlasta Bukovca v rodni kraj Cavtat v Dalmaciji. Z voljaškega pokopališča v Solunu pa prah pesnika Milutina Bojića.

— Zrtev uradniške redukcije. »Vreme« poroča, da je skočil na prosti Beograd-Topčider pod vlak bivši uradnik N. Todorović. Todorović, ki je bil nedavno odpuščen iz službe in so bile vse njegove prošnje sprejeti ga zopet na službo brezuspešno, je postal žrtev redukcije uradništva.

— Letošnja letina za žolod in ječmo. se je tudi povsod izredno dobro obnesla in kmetje bodo ta sad spravili v tovarnah (usnjarnah) in pri trgovcih v lepe stotake. Žolod jim bo prišel prav tudi doma kot priljubljena piča za prašiče.

— Pazite na strupene gob! Letos je obilo gob in ljudje vseh slojev iz mesta in vasi jih hodijo vse križem nabirati, katere potem uživajo sveže ali pa jih posuše za zimsko. Ali pri nabiranju je treba paziti da se ne zagrabi kaka — strupena! Zlasti so strupene takozvane »mušnice« — rudoče glave z belimi pikami. V Praški pri Mavčičah je preteklo dni zaužil stari kmet Andrej Kalan v mleku kuhane »mušnice« za uničevanje muh namenjene in so ga le s težavo rešili smrti. Je pa še družih strupenih gob, zatorej: pozor zlasti ljudje iz mesta!

— Karnovani obrokavci. Pred obročnim sodiščem v Novem mestu je bil obsojen radi obrokovanja višjega nadzornika Boh. Skalickega in Malaska bivši uradnik klerikalne »Sedanosti« na 800 K globe. — Pred sodiščem v Kozjem pa je bil kaplan Ivan Krušič obsojen na 800 K denarne kazni, ker je žalil ugledne člane SKS.

— Volčovi v Slavoniji. Kakor poročajo iz Osijeka, so se pojavili v vasi Ljabljanovci, nekaj kilometrov od Osijeka volčovi, ki delajo tamošnjemu prebivalstvu silno škodo. Raztrgali so več psov in 7 ovac. Oblasti so uprizorile gonjo za njimi.

— Tragična smrt. Na letališču v Novem Sadu se je smrtno ponesrečil Zagrebčan Anton Povrzanović. Dvignil se je 30 m z letalom v zrak. Povrzanović je padel na tla. Bil je takoj mrtev.

— Najden sloveški plod. Iz Ljubljane so včeraj popoldne pri šentpeterskem mostu potegnili truplo okoli 7 mesecev starega deteta, ki je pripadalo po kanalu. Polcija zasleduje brezsrčno mater.

— V tukajšnjih policijskih zaporih se nahaja bivši komunistični poslanec v parlamentu dr. Sima Marković, ki je bil vodja komunističnega pokreta v Jugoslaviji. Dr. Marković je ušel v Avstrijo, ko je bil objavljen zakon o zaščiti države. Na Dunaju je bil aretiran, a so ga pozneje spustili na svobodo. V soboto se je vrnil z Dunaja v Jugoslavijo, a so ga v Mariboru spoznali in aretirali. Iz Maribora so ga pripeljali v Ljubljano. Ljubljanska policija ne da nobenih pojasnil o njegovi aretaciji. Najbrže pošljejo dr. Markovića v Beograd.

— Roparski napad. Zidarskega pomočnika Ivana Miklavčiča, ki je potoval peš iz Ljubljane v Trst, je na cesti nad vasjo Laze pri Planini napadla tolpa oboroženih banditov. Odvezli so mu 2000 K in vso perilo ter obleko.

— Vlomilec Stevan Radić. Stevan Radić iz Doroslov na Hrvaškem je vlomil v neki vagon in odnesel galanterijskega blaga za 1.000.000 K. Blago so našli v Radićevem stanovanju med tem, ko je slednji pobegnil. (Stevan Radić ni identičen s Stevanom Radićem.)

— Telepatni večeri g. Svengalija. Pri včerajšnji produkciji g. Svengalija se je kar trlo občinstva, znak, da so telepatna izvajanja prvovrstna. Tudi včeraj je bil mestoma velik dren, ker jih je precej prišlo nepravilnim potom v dvorano. Danes se vrši poslednja predstava, za katero je zamenjen red. Na vsopredju je novo izvajanje »Autosuggestija«. Začetek ob pol 9. uri. Prodaja vstopnic od 3. ure dalje.

— Usmiljenim srcem. Uboga žena, ki ima četvero otrok, od katerih dva posejata šola, se nahaja v skrajno bednem položaju in se obrača tem potom na usmiljena srca, da ji pomorejo s prispevki, odnosno z obliko in obutvijo za deco, ki trpi mraz radi pomanjkanja obleke. Darila naj se pošiljajo na upravništvo »Sl. Naroda«.

Polizurdebe.

— Otroško obloko je nekdo našel 28. t. m. na poti iz Bleiweilove ceste čez skladišče Kranjske stavbinske družbe na pot v Rožno dolino. Poltve se pri Frami Jeraj, Emonska cesta št. 2, Ljubljana.

— Gospodična, ki je vzela pri Zeleni ku ob pol 4. uri 27. t. m. zelen svilen dežnik se poziva, da ga takoj istotam vrne, ker je poznana.

Sokolstvo.

— Sokolsko društvo v Boštanju ob Savli, napravi v nedeljo, dne 1. oktobra pešizlet na Studenec, kjer priredi ob pol 3. uri popoldne javno telovadbo. — Vstop prost.

Glasbeni vestnik.

— V koncertu, ki ga priredi ga. Berta de Pap-stockert dne 2. oktobra v dvorani Filharmonije se bodo izvajali med drugim tudi dosedaj pri nas še neznani dvospevi. Sodelujoči so učenci ge. Papove. Vstopnice se dobijo v pisarni Glasbene Matice.

— Pevsko društvo »Slavec«. Prihodnja pevska vaja za moški zbor je v petek 29. t. m. ob 8. zvečer. Za ženski zbor prihodnja vaja je v ponedeljek 2. oktobra ob pol 8. zvečer. Pridite vsi in točno!

Turistika in šport.

SPORTNI TEDEN SLOVENIJE.

— S. K. Primorje zmagalet v lahki atletiki po hudi borbi z Ilirijo. Včeraj popoldne so se nadaljevale lahkoatletične prireditve do zaključka. Boj, ki se je bil med klubi, je bil lju, borba napeta do skrajnosti. Vsi tekmovalni klubi so postavili v boj najboljše moči. Zmagalo je Primorje s 70 točkami. 2. Ilirija 68 točk. 3. Jadran 87 točk. Kakor se torej razvidi, se je bil najhujši boj med Ilirijo in Primorjem in je prva zaostala samo za dve točki. Rezultati so bili sledeči:

Pešhoja na 3000 m: 1. Skrajnar (Pr.) 16: 45, 2. Baštin II. (Pr.), 3. Sakida (Pr.).

Tek 10.000 m: 1. Čuk (Jadr.) 37: 19, 2. Praunseis 38: 06 (J.), 3. Jamnik (J.); Zanočič je diskvalificiran.

Petoboj: 1. Vidmajer (Ilir.) 138.1, 2. Perpar (Pr.) 127.65, 3. Benec (Ilir.) 105.15, 4. Bončina (Jadr.) 79.95, Vodišek (Il.) 51.15 točk. Vidmajer je pri teku na 1000 m zopet postavil nov jugoslovenski rekord v 2: 35: 1.

— Postava moštva za reprezentančno tekmo med Poljsko in Jugoslavijo. Poljska: Loth II., Gintel, Fryc, Styzen, Clikowski, Synowicz, Danz, Reyman, Ku. char, Garblen, Szepierling. Jugoslavija: Vrdjuka, Ferderber, Šifer, Vragović, Rupec, Paškvan, Kinert, Perška, Vinek, Šojat in Zinjau.

— Šport. Zagreb. 27. sept. Gradjanski: Krajšnik 17:01 (3:0). Katastrofalni poraz Krajšnika, ki je v drugem polčasu popolnoma odpovedal.

Društvene vesti.

— Ruski akademiki ljubljanske univerze, ki bi si radi ustanovili lastno menzo, prirede v to svrhu v nedeljo, 1. oktobra dve prireditvi in sicer v veliki dvorani »Nar. doma« 1. ples v letošnji sezoni, dalje v areni na vrtu »Nar. doma« pa zabavni večer ruskega značaja pod vodstvom mojstra Putjate. Ker je sl. občinstvo dosedaj vedno kazalo veliko zanimanje za ruske prireditve in ker znaša vstopnina za obe prireditvi skupaj le 10 D., prosimo slav. občinstvo, da se teh zabav v največjem številu udeleži, saj morebiti pride dan, ko bomo i mi potrebovali njih pomoč. Posebno opozorjamo na to Primorce in Korošce, kateri najbolje razumejo pregnane brate Ruse. Komite za oskrbo ruskih dijakov.

— Društvo državnih pisarniških uradnikov za Slovenijo priredi v soboto, dne 30. t. m. ob 8. zvečer v gostilniških prostorih pri Mraku na Rimski cesti tasečni društveni sestanek. Na tem sestanku bo poročal društveni delegat pri O. Z. o načrtu nove službene pragmatike in o spreminjavalnih predlogih, ki jih je stavilo društvo. P. n. ljubljanski člani se nujno pozivajo, da se tega državnega sestanka v čim največjem številu udeleže. Predsedstvo.

— Československi Obec v Ljubljani poraja v soboto 30. t. m. ve velike dvorane Narodni domu »posvlečkon zabavni« (žegnanje). Začetek o 20. hodine. Vstupne dobrovolne. Hudba. — Tanec — Atrake. Narodni kroje vitány. Zabavni odbor Čs. O

Borzna poročila.

— Zagreb, 28. septembra. (Izv.) Zaključek. Devize: Curli 12.11, 12.31, Pariz 4.94, 5.02, London 285.60, 291.60, Berlin 3.75, 4.05, Dunaj 0.085, 0.09, Praga 200.70, 240.70, Trst 275.75, 280.75, Newyork 65.—, 66.—, Budimpešta 2.45, 2.85. Valute: dolarji 64.50, —, lire 270.—, 280.—, češke krome 194.—, 202.—, funt šterlingi 281.—, 289.—.

— Curli, 28. septembra. Današnja predborza: Zagreb 1.30, Berlin 0.31, Dunaj 0.0075, Budimpešta 0.215, Praga 16.65, Milan 22.89, London 28.58, Pariz 40.65, Newyork 5.36.

— Trst, 27. septembra. Beograd 33.10, Praga 72.75, London 103.60, Newyork 23.40.

— Praga, 27. septembra. Beograd 44.50, Milan 138.25, London 142.50, Pariz 247.—, Curli 605.—, Newyork 32.25.

— Berlin, 27. septembra. Beograd 1980.—, Milan 7075.—, London 7300.—, Praga 4995.—, Curli 81.000.—, Newyork 1655.—.

TUDI SULTANOV PRESTOL V NEVARNOSTI.

— London, 27. sept. (Wvff.) Dopisnik »Daily Chr.« poroča iz Carigrada, da je sultan vsled odstopa svojih ministrov popolnoma potr. Kemal namerava imenovati za zastopnika angorske vlade v Carigradu nacionalista velikega vezirja. Izbral bo skoraj gotovo Hamid bega. Velika verjetnost je, da izgubi sultan vsled svoje naklonjenosti antanti prestol, če zmagajo v Carigradu privrženci Angore. Najbolj zanesljiva je kandidatura princa Solima.

Najnovejša poročila.

POVRATEK MINISTRKEGA PREDSEDNIKA PAŠIČA.

— Pariz, 28. sept. (Izv.) Ministrski predsednik Nikola Pašić je snoči z orientexpresom odpoval v Beograd. Na lyonskem kolodvoru so se od ministrskega predsednika poslovili minister pravde dr. Laza Marković, poslanik Spalajković, delegat pri glavni reparacijski komisiji Mate Bošković in ostalo osobe našega pariškega poslaništva.

PRED VLADNO KRIZO.

DAVIDOVIĆ ALI PAŠIĆ? — PRED SPREMENBO REŽIMA?

— Beograd, 28. septembra. (Izv.) Vaš dopisnik je imel priliko, da se je z avtoritativno in vplivno osebo delj časa podrobno razgovarjal o notranje-političnih zapletljajih. Splošno željno pričakujejo povratka ministrskega predsednika Pašića, ki se ima po najnovejših poročilih iz Pariza vrniti v Beograd jutri ali v petek. V političnem in parlamentarnem življenju se napovedujejo po povratku ministrskega predsednika važni politični dogodki in velike spremembe. Da se razjasni situacija in da dobi vlada jasno sliko, bo stavil ministrski predsednik Pašić po zadržanju te osebnosti vsem parlamentarnim klubom, ki sedaj podpirajo vlado, vprašanje, če so za ustavo in sedanjim režim. Na ta način skuša dobiti vlada čisto sliko situacije. K tej akciji pritišajo radikalci, da bi na ta način izsilili popolno razbistrjenje položaja in da tu primorajo demokrate, da podado svoje načelno stališče glede najaktualnejših notranje-političnih vprašanj. Na drugi strani pa bo mnogo vplival na nadaljnji razvoj notranje-političnih zadev za mesec oktober sklicani sestanek glavnega odbora, parlamentarnega kluba in načelnikov okrožnih organizacij demokratske stranke. V političnih in parlamentarnih krogih smatrajo dve možnosti, da se razjasni položaj: 1. Če bi bil krajši misljenja, da je ugoden trenutek pričeti z bistvenimi izmenami v našem notranje-političnem življenju, tedaj bi dobil Ljuba Davidović mandat za sestavo nove vlade: 2. Če bi se pokazalo, da za rešitev velikih notranje-političnih problemov še ni primeren čas, bi bila ministrskemu predsedniku Pašiću poverjena naloga, da izvede rekonstrukcijo kabineta in zamenja nekatere osebnosti. Splošno naglašajo, da nameravajo radikalci s tem parirati vse akcije demokratskega kluba in demokratom zadati glavni udarec.

NARODNA BANKA JE ODKLOPILA KREDITE VOJNEMU MINISTRU.

— Beograd, 28. septembra. (Izv.) Narodna banka ni ugodila zahtevi vlade, da je otvori kredit v znesku 100 milijonov dinarjev za vojsko. Ta sklep upravnega odbora Narodne banke je izzval v finančnih in trgovskih krogih splošno zadovoljstvo. Narodna banka stremi za stabilizacijo dinarja, načelno odklanja kredite, s katerimi bi se le poslabšale državne finance in s katerimi bi se le povečala inflacija papirnatega denarja.

Upravni odbor Narodne banke je imel včeraj dopoldne sejo, ki so ji prisostvovali minister vojne in morinarice general Vašić, minister financ dr. Kumanudi, minister sabračaja Andrija Stanić in minister za socialno politiko dr. Žerjav. V. Ministra general Vašić in Stanić sta odboru poročala o potrebi kredita v znesku 100 milijonov dinarjev za nabavo hrane in tehničneza materijala za vojsko kakor tudi za nabavo železniškega materijala. Minister dr. Žerjav je poročal o potrebi kredita nabavljalnim in aprovizacijskim zadrugam glede akcije prehrane pasivnih krajev. Minister financ pa je poročal o dohodkih in izdatkih za proračunsko leto 1922. Po končanih referatih so se ministri odstranili, na kar je upravni odbor detaljno do 13.30 razpravljaval o vladnih kreditnih predlogih. Odobren je bil kredit 70 milijonov dinarjev za prehrano pasivnih krajev. Upravni odbor pa je odklonil kredit 100 milijonov dinarjev za vojsko, navajajoč razloge gospodarsko-finančnega značaja.

URADNIŠKA SLUŽBENA PRAGMATIKA.

— Beograd, 28. sept. (Izv.) Sekcija zakonodajnega odbora za rešitev uradniškega vprašanja je včeraj imela tretjo sejo. Nadaljevala je razpravo o zakonu glede uradniške službene pragmatike. Seji je prisostvoval tudi minister Marko Tričković. Po kratkih razpravah so bili sprejeti nekateri členi zakona. Da se spravi v soglasje členi 7, 20, 24, 25 in 31 je bil izvoljen tričlanski odbor,

ki ga vorijo poslanec Reissner, Dr. v. Vaso Petrović. Ko ta odbor izvrši svoje delo, se bo razprava o uradniški pragmatiki nadaljevala.

— Beograd, 28. sept. (Izv.) Tričlanski odbor je včeraj imel sejo, na kateri je razpravljaval vprašanje uradniških kategorij. Razdvojena so mišljenja glede delitve uradnikov v posamezne skupine. Vladni predlog pozna pri »zvaničnicah« (uradnikih) dve skupini, pa tudi »služitelje« deli na več vrst.

SPORAZUM Z ITALIJO.

— Beograd, 28. septembra. (Izv.) Oficijelna izjava ministrstva zunanjih del veli, da so bile vesti, zadevajoče razgovor med dr. Ninčevićem in Tostijem glede sporazuma z Italijo netočne. Sporazum postane definitivno šele, ko bo odoben od obeh vlad. (Točno tako kakor smo pisali! Glej naš včerajšnji članek »Italija in ml.« — Uredništvo.)

— Beograd, 28. sept. (Izv.) Pred sejo ministrskega sveta je bila včeraj konferenca zunanjega ministra dr. Ninčevića z ministroma dr. Krsteljem in Pribečevićem. Zunanji minister dr. Ninčević je ministru prosvete in ministru verpočal o svojih zadnjih razgovorih s Schanzerjem in Tostijem v Ženevi. Po zadržanju dr. Ninčevića je sporazum z Italijo skoraj definitivno. Rešeno je v prvi vrsti vprašanje imenovanja učiteljev na italijanskih manjšinskih šolah v Dalmaciji. Po izjavi zunanjega ministra ima italijanska vlada v zadržki nevtralni conile pravice, kakor naša v Juljski Benečiji. Končni tekst sporazuma bo podpisan v Rimu. Za nas podpisuje sporazum rimski poslanik Antonijević.

SPREJEM NOVINARJEV PRI ZUNANJEM MINISTRU.

— Beograd, 28. sept. (Izv.) Kakor običajno, sprejme prihodnje dni zunanji minister dr. Ninčević zastopnike tiska. Po daj jim zelo obširno poročilo o vseh najnovejših zunanje-političnih dogodkih. Ob enem zunanji minister utemelji dosedanje nevtralne stališče Jugoslavije v orientalskem vprašanju.

AMERIKA SOGLAŠA Z ZAVEZNIKI GLEDE ORIENTA.

— London, 27. sept. (Izv.) Po poročilih iz Washingtona je državni tajnik Hughes izjavil, da ameriška vlada soglašja z zavezniškimi predlogi angorski vladi o mirovni konferenci. Tudi Amerika zahteva svobodo morskih ožin in zaščito narodnih manjšin v Mali Aziji.

RUSKA NOTA NAŠI VLADI GLEDE BLIŽNJEGA VZHODA.

— Beograd, 28. sept. (Izv.) Zunanji minister dr. Ninčević je včeraj prejel iz Moskve spomenico zastopnika ruskega zunanjega komisarija Karahanova. Spomenica je datirana: Moskva, 26. sept. in veli med drugim:

Vlada sovjetske ruske republike obrača vso pozornost na kritični položaj, ki je nastal na bližnjem Vzhodu. Opozarja dalje na dejstvo, da ne ena zapadnih držav ni storila primernih korakov za odstranitev nevarnosti, ki bi lahko potegnila tudi mnoge »nezainteresirane države v vojni vrtnice. Položaj je tak, da je nujno potreben miroljuben vpliv, s katerim naj bi se lokalizirali vojni dogodki in obvarovala Evropa od nadaljnega prelivanja krvi.

V rešitvi tega vprašanja smatra ruska vlada za glavno točko, da se turškemu narodu prizna pravica do obnove popolne suverenitete v Carigradu in nad morskimi ožninami.

Zapadne zavezniške države so zavzele intranzigentno stališče, in Velika Britanija je proti temu, da se Turčiji povrne turško ozemlje in da se vrnejo morske ožnine, ker Anglija hoče da morske ožine pod pretežno svobodo preloha služijo le velešilam. Svoboda morskih ožin je potrebna le državam okoli Črnega morja. Rusija in Turčija sta že leta 1920 sklenili pogodbo, po kateri priznava Turčija svobodo morskih ožin za trgovske ladje. Ta pogodba bo potrjena s pogodbo vseh držav okoli Črnega morja.

Vlada sovjetske Rusije je primorana najodločnejše protestirati, da so si zapadne države prilaščile pravice Rusije in z njo zvezanih republik. Rusija, Ukrajina in Georgija zavzemajo poleg Turčije edino mesto onih držav, ki so interesirane na ureditvi vprašanja morskikh ožin.

Spomenica dalje navaja važne zgodovinske momente, iz katerih skuša sovjetska vlada posebno naglašati veliki interes Rusije na ureditvi vprašanja Dardanel in Bospora. Rusija zahteva, da se pozovejo na orientalsko mirovno konferenco vse države Črnega morja, t. j. Rusija, Ukrajina, Georgija, Bolgarska in Romunska.

Glavni urednik:
RASTO PUSTOSLEMSEK.
Odgovorni urednik:
Valentin Kopitar.

V neizmerni bolesti naznanjam, da mi je danes umrla moja ljubljena edinka

DARINKA

v starosti 17 let.
Pogreb je 28. septembra ob 5. uri popoldne.
Šmarino pri Litiji, dne 27. septembra 1922.
Antonija Šeleker.

Tužnim srcem naznanjamo žalostno vest, da je naša iskrenoljubljena mati, sestra in teta, gospa

Marija Slovnik roj. Kremžar

večraj popoldne ob pol 5. po kratki bolezni v starosti 67. let mirno izdihnila.
Pogreb nepozabne rajnice se vrši jutri v petek ob 4. popoldne iz hiše žalosti v Rebrji št. 15 K Sv. Križa.
V Ljubljani, 28. septembra 1922.
Žalujoče rodilne: Slovnik, Lekša, Popcahnik.

PORTLAND CEMENT

dolga vrsta proizvod, samo na vagon pri t. R. FOREMPOHER I DRUG. BAKAR. — DOŠAVA TČNA.
Grušjevi Forempoher. Telefon br. 14.

JAMSKI LES

smrekov ali jelšev, 3—7 m dolžine, 12—24 cm srednje debeline, kupi po vagon hranjskih postaj vsake množice
Sentjanški prometovnik
A. AND. JAKIL, Krmelj, Dolonjsko. . . .

SKLADIŠČE

ali lokal v središču mesta se išče za takoj. Eventualno renoviranje bi se izvršilo na lastne stroške.
Ponudbe na upr. Slov. Naroda pod „Skladišče — Ljubljana 8023“.

Razglas

o čisti in kolidaciji dobav za državno zdravilišče v Topolšiči.

Za proračunsko leto 1922/1923, t. j. do dne 30. junija 1923. se razpisuje po navedbi zdravstvenega odseka za Slovenijo v Ljubljani z dne 28. avgusta 1922, št. 9451, in na podlagi zakona in pravilnika o državnem računovodstvu pismena očitna licitacija na dan 30. septembra 1922.

za dobavo:

- 1.) mesa vseh vrst (goveje, svinjsko, telečje, ovčje) meso, drobovje, to je pluć, jeter, ledvic, možganov, vampov;
- 2.) Svinjska mast (saloi);
- 3.) krah (belega in črnega, zemelja);
- 4.) mlevskih izdelkov vseh vrst: pšenične, koruzne, ajdove moke, pšeničnega zdroba, koruznega zdroba, ječmenove kaše, prosene kaše itd;
- 5.) mleka, jajec, masla;
- 6.) poljskih pridelkov: krompirja, zelja, repe, sadja;
- 7.) bukovih brv;
- 8.) sena, ovsja za državno zdravilišče za bolne na pljučih v Topolšiči.

Popis potrebnih količin omenjenega blaga, nadalje pogoji za dobavo blaga so razvidne v upraviteljski pisarni.

Ponudbe, opremljene s kolkom za 20 dinarjev se morajo izročiti v zapечатnem zavitku z zunanjo oznako: „Ponudba za dobavo . . . po razpisu z dne 22. septembra 1922 št. 757-22, za dan 30. septembra 1922 ponudnika“.

Ponudbe morajo izročiti neposredno ponudniki ali njih pooblaščenca na dan licitacije in sicer med 10. in 11. uro v roke predsednika dražbene komisije.

Ponudniki morajo ostati v besedi najmanj 30 dni po otvoritvi dotične ponudbe.

Ponudnik mora izročiti predsedniku dražbene komisije izpričevalo o dražiteljski sposobnosti, ki ga je izdala trgovska in obrtniška zbornica, in potrdilo davčnega urada, da je plačal davek za tekoče trimesečje.

Zlasti se opozarja licitanti, da morajo na dan licitacije podpisati izjavo, da poznajo pogoje nabave in da pristajajo dražiti po njih.

Onim licitantom, ki pridejo na dan licitacije po 11. uri, ne bo dovoljeno vstopiti v sobo, kjer se bo vršila licitacija.

Državno zdravilišče za bolne na pljučih v Topolšiči
dne 20. septembra 1922.

Sedlar,
tapetnik in jermenar
išče primerne službe. Nastop takoj. Naslov pove upr. Slov. Naroda. 8115

Gospod ali dijak

eventualno tudi gospodična se sprejme na stanovanje in hrano. Kje, pove upr. Slov. Naroda. 8104

Trije dijaki

se sprejmejo na stanovanje in hrano. Klavir na razpolago. Naslov pove upr. Slov. Naroda. 8111

Išče se oskrbnik

za posestvo na deželi. Prikladna služba. za v pokojenca. Naslov pove upr. Slov. Naroda. 8118

Iščem stanovanje s hrano

ter vso oskrbo pri boljši rodbini. Ponudbe pod „Dijak 8108“ na upr. Slov. Naroda. 8108

Absolventinja

pravega konservatorja ima še nekaj ur prostih za klavir. Ponudbe pod „Konservatorij 8100“ na upr. Slov. Nar. 8100

Prešano seno

dobro, suho, zeleno, se prodaja v poljubni množini po 11 kron kg. Miklič, hotel „Južni kolodvor“. 8101

Kupim

dobro ohranjeno gledališko kukulo. Ponudbe na naslov: Z. ROVAN, agrarna direkcija, Gosposka ulica 15-I. 8114

Soba

z dobro hrano za 2 dijaka ali 2 gospoda ali za 1 sestavovalca se odda s 1. oktobrom. Naslov pove upr. Slov. Naroda. 8112

Par konjskih plab

lepih, skoro novih, ceno na prodaj. Naslov pove upr. Slov. Naroda. 8085

Prodaja se

mlin na tri točaje. Prožinska vas št. 5, p. Store pri Celju. 8109

Več dobro ohranjenih

vinskih sodov
od 500 l naprej odda A. TRAU, Ljubljana, Bleiweisova cesta 20. 8117

Jščem mesečno sobo

meblirano ali nemeblirano, s posebnim vzhodom, električno razsvetljavo, v prtilici ali prvem nadstropju, v središču mesta brez oziroma na ceno za takoj. Ponudbe pod „Nujno 8121“ na upr. Slov. Naroda. 8121

Prodaja se

ima na prodaj vsake množice „LIRIJA“, lesna družba Ljubljana, Kralja Petra trg št. 8. 8019

Lesni strokovnjak

energičen, izkušen knjigovodstva, zna potrebne jezik, posebno veziran v tej stroki kot strokovnjak, vodja, manipulant, (gre tudi kot polnik ali nakupovalec), išče kot takšen v večjem podjetju trajnega mesta. — Ponudbe pod „Strokovnjak lesa 8093“ na upr. Slov. Naroda. 8093

Prodaja se

dobro ohranjen glasbeni avtomat „Piano-Orchestra“, pripravljen za gostino. za ceno 20.000 kron. Naslov pove upr. Slov. Naroda. 8122

Žaga

za žaganje drv, najnovejši model, se prodaja. Vprašati na Starem trgu št. 5 pri Miha Kuz, Celje, ali pa v Tivoli pri gugalnici v Ljubljani. 8011

Perfekten knjigovodja

s posojilniško večletno prakso želi službo v Ljubljani ali neposredni bližini Ljubljane v kakem večjem podjetju. Eventualne ponudbe na upravnstvo Slov. Naroda pod „Večletna praksa 8074“

Samostojen korespondent

knjigovodja-bilancist, absolvent poljske in češkega jezika, zmožen slovenskega, srbo-hrvatskega in nemškega jezika v govoru in pisavi, piše latinico, cirilico in gotico, 14 letne službe z zadavnimi dokumenti, išče primerne službe. Nastop lahko takoj ali pozneje. Ponudbe pod „Knjigovodja 8105“ na upr. Slov. Naroda.

Sirarne,

mlekarne

katere izdelujejo polnomastni sir, ementalski, naj pošljejo ponudbe na Aloma Company, anončna družba z o. z. Ljubljana, Kongresni trg 3/L pod šifro „Ementalški sir“. 8107

Prodaja se parcela

nekaj tisoč kvadr. metrov velika, z že navoženim opek (cca. 45 tisoč komadov) tako da se lahko takoj zida. Primerno za industrijska podjetja in stanovanjske hiše. Cena po dogovoru. Naslov in pojasnila daje anončna družba Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3-L.

Ženitna ponudba!

25 let star elektrotehnik, izobražen, poslastnik, bi želel poznanstva v svrhu ženitve z gospodično od 17—28 let z nekaj pramočnim, katere bi imela vsaj nekaj do elektr. trgovine. Reflektira se samo na resne ponudbe in po možnosti s sliko, katere se pad. k. bo besedo vrne. Cenjene ponudbe pod „Bodočnost 8116“ na upr. Slov. Naroda. 8116

Prodaja se

nova hrastova spalnica z marmorjem in ogledalom. Poizve se na Poljanski cesti 25. 8120

Želim vzeti

majhno posestvo v majhnem celjskem okraju. Maks Šander, pošta Doberna pri Celju. 8123

Uradnica

išče mesečno sobo. Naslov pove upr. Slov. Naroda. 8119

Družabnik

s 100.000 do 250.000 dinarji se išče za lesno trgovino, ima nekaj znanih v tej stroki in bodi tudi voljan delati. Ponudbe pod „Dober uspeh 8094“ na upr. Slov. Naroda. 8094

Vila v Ljubljani

1922 zgrajena, za eno event. 2 rodbini se prodaja. Naslov pove upr. Slov. Naroda. 8096

Spretnega

manufakturalista
za takojšnji nastop išče tvrdka A. & E. Skaberne. Predstavi se naj osebno v pisarni tvrdke. 8098

Prodaja se

stroj za luščenje ječmena in prosa berzhiben, skoraj nov. Naslov pove upr. Slov. Naroda. 8124

Pohištvo

se bo prodajalo dne 29. t. m. od 15. do 16. Stari trg 21 pod streho. 8126

Sprejme se

perfektna kantonistinja, zmožna samostojne korespondence in knjigovodstva. Oziroma se samo na prvotno moč. Oferte poslati na upr. Slov. Naroda pod „Perfektna 7800“.

Suha

bukova drva

ima na prodaj vsake množice „LIRIJA“, lesna družba Ljubljana, Kralja Petra trg št. 8. 8019

Prodaja se

ima na prodaj vsake množice „LIRIJA“, lesna družba Ljubljana, Kralja Petra trg št. 8. 8019

Prodaja se

ima na prodaj vsake množice „LIRIJA“, lesna družba Ljubljana, Kralja Petra trg št. 8. 8019

Prodaja se

ima na prodaj vsake množice „LIRIJA“, lesna družba Ljubljana, Kralja Petra trg št. 8. 8019

Prodaja se

ima na prodaj vsake množice „LIRIJA“, lesna družba Ljubljana, Kralja Petra trg št. 8. 8019

Prodaja se

ima na prodaj vsake množice „LIRIJA“, lesna družba Ljubljana, Kralja Petra trg št. 8. 8019

Prodaja se

ima na prodaj vsake množice „LIRIJA“, lesna družba Ljubljana, Kralja Petra trg št. 8. 8019

Prodaja se

ima na prodaj vsake množice „LIRIJA“, lesna družba Ljubljana, Kralja Petra trg št. 8. 8019

Prodaja se

ima na prodaj vsake množice „LIRIJA“, lesna družba Ljubljana, Kralja Petra trg št. 8. 8019

Prodaja se

ima na prodaj vsake množice „LIRIJA“, lesna družba Ljubljana, Kralja Petra trg št. 8. 8019

Prodaja se

ima na prodaj vsake množice „LIRIJA“, lesna družba Ljubljana, Kralja Petra trg št. 8. 8019

Prodaja se

ima na prodaj vsake množice „LIRIJA“, lesna družba Ljubljana, Kralja Petra trg št. 8. 8019

Prodaja se

ima na prodaj vsake množice „LIRIJA“, lesna družba Ljubljana, Kralja Petra trg št. 8. 8019

Prodaja se

ima na prodaj vsake množice „LIRIJA“, lesna družba Ljubljana, Kralja Petra trg št. 8. 8019

Prodaja se

ima na prodaj vsake množice „LIRIJA“, lesna družba Ljubljana, Kralja Petra trg št. 8. 8019

Prodaja se

ima na prodaj vsake množice „LIRIJA“, lesna družba Ljubljana, Kralja Petra trg št. 8. 8019

Blagajničarka

se sprejme takoj v trgovini M. Tišar, Ljubljana, Selenburgova ulica. 8012

Stavbene parcele

v najlepši legi ima na prodaj Jos. Tribuč na Glincah 37. 7848

Mesta hišnika

za takoj ali pozneje išče mlad, oženjen možič brez otrok, zidar, treznega značja. Pismene ponudbe pod „Hišnik 8033“ na upr. Slov. Naroda. 8033

Kontoristinja

z daljšo prakso išče službe pri večjem trg. podjetju v mestu ali na deželi. Nastop s 15. novembrom. Ponudbe pod „Vztrajna 7911“ na upr. Slov. Nar. 7911

Novosti!

Za damsko plašče v veliki izbiri. Ljubljana

A. & E. Skaberne, Mestni trg 10

Išče se

spretna gospodinja k trgovcu-samcu. Naslov pove upr. Slov. Naroda. 8091

Strojniki in praktikanti

v knjigovodstvu iščeta službe, najraje pri kakšni parni žagi. Ponudbe pod „Praktikant v knjigovodstvu 8070“ na upr. Slov. Naroda. 8070

Nudim

po najnižji ceni: pros. kašo, ješ. prenj in druge deželne pridelke. Ljudevit Sirc, Kranj. 8068

Imam 40 l pristnega

domačega malinovca

Cena kg K 120.—.

Naslov pove upr. Slov. Naroda. 8085

Išče se

stavljen risar, zmožen tudi strojejsa za gradnjo železnice Knin—Pribudje, s sedežem v Kninu. Ponudbe s priloženo in zahtevano plačo poslati na Primorsko Gradjevo Društvo gradnja pruge Knin Pribudje, Knin, Dalmacija. 8081

Prodaja se

večje število pletenih košar ter velikih blagovnih kovčegov (Warenkoffer). Istotam se prodajo 4 omare. Vprašati: Mestni trg 19-I. 8092

Malol. čitajtel

Prepričajte se v lastno korist in ogledajte si veliko zalogo dvokoles in otroških vozičkov, novih modelov in pnevmatike po ceni. „TRIBUNA“ tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta št. 4, trgovina Stari trg 28. Sprejemajo se tudi popravila za v polno popravilo.

Zelezna

blagajna

za shrambo knjig se kupi. Kje, pove upr. Slovenskega Naroda. 8060

ŽELEZNICE

za gozdno industrijo, gospo darstvo, opokarne, oglišnik, gradbena in industrijska na podjetja dobavlja

Alc. društvo za saobraščajne in železniške potrebe

Ljubljana, Mestni trg 19.

SVILA

modni nakit, vse potrebščine za živilje in krojače

načeneje pri: A. ŠINKOVIC nasl. K. Sess

Ljubljana, Mestni trg 19.

! MAVEC !

(gips)

štukturni, alabastrski in lomljeni mavec

Na debelo! Na debelo!

Mejavšek & Hykel

Celje

DOBI SE POVSOD

GLAVNA ZALOGA

F. ŠIBENIK-LJUBLJANA

8012

8012

8012

8012

Mesečna soba

na periferiji mesta se odda boljšemu solidnemu gospodu. Naslov pove upr. Slov. Naroda. 8049

Državni uradnik

išče dela v popoldanskih urah proti zmerni nagradi. Ponudbe pod „Uradnik 8065“ na upr. Slov. Naroda. 8065

Skladišče

sposobno za deželne pridelke trajno. Ponudbe pod „Skladišče 7937“ na upr. Slovenskega Naroda. 7937

Pianino

ili kratki klavir (samo la marku) uzimam u najam. Čl. ponudbe pod „Pianino 7956“ na upr. Slovenskega Naroda.

Potnik

dobro vpeljan po vsej Sloveniji, agilen, se takoj sprejme. Naslov pove upr. Slov. Naroda. 8020

Dve gospodični ali gospod

se sprejmeta na stanovanje in hrano s 1. oktobrom. Naslov pove upr. Slov. Naroda. 8042

Odda se

čedna soba
dvema gospodoma. Tržaška cesta 43-II desno. 8047

Korespondentinja

večja nemške stenočrtnice, strojejsa, nemškega, deloma slovenskega jezika, išče službe. Ponudbe pod „Korespondentinja